

ZWIERZĘTA

Ciekawostki o wielorybach: 36 sprawdzonych faktów

Ciekawostki zebrał: Marcin Balana · Opublikowano: 14.10.2026 · Zaktualizowano: 20.10.2026 · Zweryfikowano: 20.10.2026

Wieloryby to wielkie walenie, ssaki morskie, wśród których jest płetwal błękitny: ma do ok. 33,5 m długości i waży ok. 150 ton. Rekordowe nurkowanie zycii trwało 222 minuty, a wale grenlandzkie mogą żyć ponad 200 lat. Walenie pojawiają się też w polskich wodach: w 2015 r. w Stegnie znaleziono 23-tonowego finwala, a populację morświnów Bałtyku Właściwego oszacowano na 491 osobników.

NAJWAŻNIEJSZE W SKRÓCIE

- Najcięższy zważony płetwal błękitny ważył 190 ton, a język płetwala waży 4 tony.
- Liczba płetwali błękitnych spadła z ok. 250 000 w XIX wieku do ok. 400 w 1966 r.
- Kaszalot wydaje kliknięcia o natężeniu do 236 dB i ma najcięższy mózg, ok. 9 kg.
- Rekordowe nurkowanie zycii trwało 222 minuty, czyli 3 h 42 min.
- Wale grenlandzkie mogą żyć ponad 200 lat.
- Przodkowie wielorybów żyli na lądzie ok. 50 mln lat temu.
- Finwal znaleziony w 2015 r. w Stegnie miał 17,2 m i ważył ok. 23 tony.

Płetwal błękitny

1 Płetwal błękitny ma do 33,5 m długości

Według NOAA płetwale błękitne w Antarktyce osiągają ok. 110 stóp, czyli ok. 33,5 m długości, i ważą ponad 330 tys. funtów, czyli ok. 150 ton. Na Północnym Atlantyku i Pacyfiku dorastają do ok. 90 stóp (27 m). Płetwale żyją we wszystkich oceanach z wyjątkiem Arktycznego.[1]

Źródło: NOAA Fisheries, Blue Whale , Data odczytu: 2026.10.15

2 Najcięższy płetwal ważył 190 ton

Najcięższy zważony płetwal błękitny ważył 190 ton i miał 27,6 m długości. Była to samica złowiona na Oceanie Południowym 20 marca 1947 r. Według Guinness World Records płetwal błękitny jest największym zwierzęciem na Ziemi: dorosłe osobniki mają zwykle 20–30 m i ważą ok. 160 ton.[2]

Rekord Źródło: Guinness World Records, Largest mammal , Data odczytu: 2026.10.15

3 Serce płetwala ważyło 199,5 kg

Serce płetwala błękitnego wyjęte z 24-metrowego osobnika, którego ciało w 2014 r. wyrzuciło morze na brzeg Nowej Fundlandii, ważyło 199,5 kg i miało ok. 1,5 m wysokości. To pierwsze zachowane serce płetwala, dziś eksponowane w Royal Ontario Museum. Jedno uderzenie pompuje ok. 220 litrów krwi.[3]

Rekord Źródło: Guinness World Records, Largest heart , Data odczytu: 2026.10.15

4 Serce płetwala bije nawet 2 razy na minutę

Podczas nurkowania tętno płetwala błękitnego spadało przeciętnie do ok. 4–8 uderzeń na minutę, a najniżej do 2. Wyniki opublikował w 2019 r. zespół Jeremy’ego Goldboga ze Stanford University, który umieścił czujniki na płetwalu w zatoce Monterey. Przy powierzchni tętno rośnie do 25–37 uderzeń na minutę. Według Guinness World Records to najwolniejsze tętno wśród ssaków.[4][5]

Źródła: Futurity (Stanford University), Blue whale heart rate , Data publikacji: 2019.11.26, Data odczytu: 2026.10.20; Guinness World Records, The record-setting anatomy of the blue whale: a look inside the largest animal in the world , Data publikacji: 2019.02.18, Data odczytu: 2026.10.20

5 Język płetwala waży 4 tony

Język płetwala błękitnego waży 4 tony (8800 funtów) i według Guinness World Records jest najcięższym językiem w świecie zwierząt. Płetwal ma też największe płuca, o pojemności 5000 litrów. Już nowo narodzone płetwale ważą 2–3 tony (4400–6600 funtów) i mogą mieć do 8 m długości.[5]

Rekord Źródło: Guinness World Records, The record-setting anatomy of the blue whale: a look inside the largest animal in the world , Data publikacji: 2019.02.18, Data odczytu: 2026.10.19

6 Płetwal zjada do 6 ton kryla dziennie

Największe płetwale błękitne mogą zjadać do 6 ton kryla dziennie. Żywią się niemal wyłącznie tymi małymi skorupiakami. Płyną z otwartym pyskiem w stronę ławicy, nabierają wodę, a potem wypychają ją językiem i zatrzymują kryl na fiszbinach, które działają jak sito.[1]

Źródło: NOAA Fisheries, Blue Whale , Data odczytu: 2026.10.15

7 Płetwal błękitny żyje 80–90 lat

Według NOAA płetwale błękitne żyją szacunkowo 80–90 lat. Dla porównania kaszaloty dożywają do 60 lat, a wieloryby biskajskie na półkuli północnej co najmniej 70 lat. Do zagrożeń dla płetwali NOAA zalicza zaplątania w sieci, hałas w oceanie i zderzenia ze statkami.[1][6][7]

Źródła: NOAA Fisheries, Blue Whale , Data odczytu: 2026.10.15; NOAA Fisheries, Sperm Whale , Data odczytu: 2026.10.15; NOAA Fisheries, North Atlantic Right Whale , Data odczytu: 2026.10.15

8 Płetwali błękitnych było w 1966 r. tylko ok. 400

Liczebność płetwali błękitnych spadła z szacowanych 250 000 w XIX wieku do zaledwie 400 w 1966 r. Przyczyną były dziesięciolecia komercyjnych połowów. Według Natural History Museum w Londynie populacje płetwali odbudowały się od tego czasu do ok. 20 000 osobników, ale gatunek nadal jest zagrożony.[8]

Źródło: Natural History Museum, Museum unveils Hope the blue whale skeleton , Data odczytu: 2026.10.19

9 Szkielet płetwala Hope ma 25,2 m

Hope, szkielet płetwala błękitnego z Natural History Museum w Londynie, ma 25,2 m długości i waży 4500 kg. Samicę znaleziono na plaży w Wexford w Irlandii w marcu 1891 r., a muzeum kupiło ją jeszcze w tym samym roku. Szkielet pokazano zwiedzającym w 1934 r. w sali ssaków, gdzie wisiał 81 lat. W 2017 r. zawisł w głównym holu muzeum, Hintze Hall.[8]

Źródło: Natural History Museum, Museum unveils Hope the blue whale skeleton , Data odczytu: 2026.10.19

Kaszalot i humbak

10 Samiec kaszalota waży 45 ton

Samice kaszalota mają ok. 40 stóp (12 m) długości i ważą ok. 15 ton, a samce ok. 52 stóp (16 m) i 45 ton. Samce osiągają dojrzałość fizyczną ok. 50. roku życia, a kaszaloty dożywają do 60 lat. Polują podczas głębokich nurkowań, które regularnie sięgają 2000 stóp, czyli ok. 610 m, i trwają do 45 minut.[6]

Źródło: NOAA Fisheries, Sperm Whale , Data odczytu: 2026.10.15

11 Kliknięcia kaszalota mają 236 dB

Kaszalot wydaje najgłośniejsze dźwięki w świecie zwierząt: kliknięcia o natężeniu do 236 dB, mierzone względem ciśnienia 1 mikropaskala. Kaszaloty słyszą się nawzajem z odległości kilkudziesięciu kilometrów. Pomiar opisał w sierpniu 2003 r. zespół Bertela Møhla z Uniwersytetu w Aarhus w „Journal of the Acoustical Society of America”. Ten sam dźwięk ma w powietrzu i w wodzie wartości różniące się o ok. 61,5 dB.[9]

Rekord Źródło: Guinness World Records, Loudest animal sound , Data odczytu: 2026.10.19

12 Mózg kaszalota waży ok. 9 kg

Kaszalot ma najcięższy mózg ze wszystkich zwierząt: waży on ok. 9 kg, czyli 6 razy więcej niż mózg człowieka. Mimo to stanowi zaledwie 0,02% masy ciała wieloryba. Dla porównania mózg samca słonia afrykańskiego waży do 5,4 kg, a mózg człowieka średnio 1,4 kg.[10]

Rekord Źródło: Guinness World Records, Heaviest brain , Data odczytu: 2026.10.19

13 Kaszaloty śpią w pionie przez 7,1% czasu

Kaszaloty odpoczywają, unosząc się pionowo w wodzie, a takie zanurzenia zajmowały 7,1% czasu zapisu. Wykazali to w 2008 r. badacze z University of St Andrews, którzy przyczepili rejestratory do 59 wielorybów i zebrali dane z 562 godzin. Nagrania pokazują kaszaloty nieruchome, z głowami na powierzchni lub tuż pod nią. 3 z nich nie reagowały na łódź, dopóki ta przypadkiem nie dotknęła jednego.[11]

Źródło: University of St Andrews, Drifting off to sleep , Data publikacji: 2008.02.20, Data odczytu: 2026.10.19

14 Pieśń humbaka trwa 7–30 minut

Humbaki wydają serię zróżnicowanych dźwięków trwającą 7–30 minut, a potem bardzo dokładnie ją powtarzają. Badacze nazwali to śpiewem. Pieśni następują po sobie bez przerw, więc sesja śpiewu może trwać kilka godzin. Każdy osobnik trzyma się własnego typu pieśni.[12]

Źródło: Payne R.S., McVay S., Songs of humpback whales , Data publikacji: 1971.08.13, Data odczytu: 2026.10.15

15 Humbak przepływa z Alaski na Hawaje w 28 dni

Niektóre humbaki pokonują 5000 mil (ok. 8000 km) z tropikalnych terenów rozrodu na żerowiska. Trasę Alaska–Hawaje, ok. 3000 mil (4800 km), potrafią przepłynąć w zaledwie 28 dni. Według Guinness World Records migracja humbaka sięga 8200 km w jedną stronę.[13][14]

Źródła: NOAA Fisheries, Humpback Whale , Data odczytu: 2026.10.15; Guinness World Records, Longest mammal migration , Data odczytu: 2026.10.15

16 Humbaki tworzą 14 odrębnych populacji

W 2016 r. USA wyodrębniły 14 populacji humbaka. 4 z nich nadal są chronione jako zagrożone, a 1 jako narażona na wyginięcie. Wcześniej, w 1970 r., wszystkie humbaki uznano w USA za zagrożone. Pozostałych 9 populacji nie chroni się już w USA jako zagrożonych ani narażonych, choć wszystkie humbaki chroni ustawa o ochronie ssaków morskich (MMPA).[13]

Źródło: NOAA Fisheries, Humpback Whale , Data odczytu: 2026.10.15

17 Humbaki z południowego Atlantyku odbudowały się do 93%

Populacja humbaków z zachodniej części południowego Atlantyku liczy szacunkowo 24 900 osobników, czyli 93% liczebności sprzed wielorybnictwa. Między 1830 r. a połową lat 50. XX wieku spadła z ok. 27 000 do zaledwie 450 zwierząt. Wynik ogłosił w 2019 r. zespół Alexandre Zerbiniego. Według szacunku IWC z 2006 r. populacja osiągała wtedy 47% stanu sprzed połowów.[15]

Źródło: The Pew Charitable Trusts, Despite Recovery, Humpback Whales in the South Atlantic Ocean Face Threats , Data publikacji: 2019.10.16, Data odczytu: 2026.10.19

Rekordy wielorybów

18 Pływacz szary przepłynął 22 511 km

Samica płowacz szarego (wieloryba szarego) oznakowana nadajnikiem satelitarnym przy Sachalinie odwiedziła wszystkie 3 główne tereny rozrodu u wybrzeży Kalifornii Dolnej w Meksyku, a następnej wiosny wróciła na Sachalin. Pokonała w obie strony 22 511 km. To najdłuższa udokumentowana migracja ssaka.[16]

Źródło: Mate B.R. i in., Critically endangered western gray whales migrate to the eastern North Pacific , Data publikacji: 2015.04.01, Data odczytu: 2026.10.15

19 Zyfia zanurkowała na głębokość 2992 m

Zyfie (*Ziphius cavirostris*) wykonują jedno z najgłębszych i najdłuższych nurkowań wśród ssaków. W danych z 8 osobników oznakowanych u wybrzeży Kalifornii najgłębsze nurkowanie sięgnęło 2992 m, a najdłuższe trwało 137,5 minuty: oba wyniki były nowymi rekordami ssaków. Średnie

głębokie nurkowanie sięgało 1401 m i trwało 67,4 minuty, a przerwa między takimi nurkowaniami wynosiła średnio 102,3 minuty.[17]

Źródło: Schorr G.S. i in., First long-term behavioral records from Cuvier's beaked whales (*Ziphius cavirostris*) reveal record-breaking dives , Data publikacji: 2014.03.26, Data odczytu: 2026.10.15

20 Zyfia wytrzymała pod wodą 222 minuty

Najdłuższe zarejestrowane nurkowanie ssaka trwało 222 minuty, czyli 3 h 42 min, a wykonała je zyfia. Wynik opisano 23 września 2020 r. w „Journal of Experimental Biology”. Badacze przez 5 lat śledzili u przylądka Hatteras w Karolinie Północnej 23 zyfie i zarejestrowali 3860 nurkowań. Mediana nurkowań żerowiskowych wynosiła 59 minut.[18]

Rekord Źródło: Guinness World Records, Longest dive by a mammal , Data odczytu: 2026.10.19

21 Wal grenlandzki może żyć ponad 200 lat

Według NOAA wale grenlandzkie mogą żyć ponad 200 lat. W badaniu z 1999 r. wiek 5 najstarszych osobników oszacowano na 91, 135, 159, 172 i 211 lat. Gruba czaszka pozwala im przebijać lód o grubości ok. 20 cm, a warstwa tłuszczu ma 43–48 cm, więcej niż u innych wielorybów.[19][20]

Źródła: NOAA Fisheries, Bowhead Whale , Data odczytu: 2026.10.15; Guinness World Records, Longest-lived whale , Data odczytu: 2026.10.15

22 W walu grenlandzkim znaleziono harpun z XIX w.

16 maja 2007 r. u wybrzeży Alaski Inupiaci złowili wala grenlandzkiego, w którego tłuszczu tkwił fragment starego harpuna. Taki model opatentowano w 1879 r. Na tej podstawie naukowcy oszacowali, że wal miał w 2007 r. ok. 115–130 lat. Harpuny tego typu produkowano w New Bedford w Massachusetts, a później odbył się w ramach uznawanych przez IWC połowów na własne potrzeby.[20]

Źródło: Guinness World Records, Longest-lived whale , Data odczytu: 2026.10.15

23 Najmniejszy wal ma 2,72 m

Najmniejszym gatunkiem nazywanym walem jest kogia płaskonosa (*Kogia sima*), zębowiec o długości do 2,72 m i masie do 272 kg. Najmniejszym walem fiszbinowym jest walenik mały, który ma 6–6,5 m i waży 3000–3500 kg. Żyje w wodach Oceanu Południowego. Słowo „wal” to określenie potoczne: naukowo wszystkie wieloryby należą razem z delfinami i morświnami do walenii.[21][22]

Rekord Źródła: Guinness World Records, Smallest whale , Data odczytu: 2026.10.15; Guinness World Records, Smallest baleen whale , Data odczytu: 2026.10.15

24 Największy wal dziobogłowy ma 13 m

Największym walem dziobogłowym jest dziobogłowiec północny (*Berardius bairdii*) z chłodnych wód północnego Pacyfiku. Osiąga potwierdzoną długość 13 m i masę do 14 ton. Bardzo blisko spokrewniony dziobogłowiec Arnouxa na morzu jest z zewnątrz nie do odróżnienia, poza wielkością, choć genetycznie bardzo się różni.[23]

Rekord Źródło: Guinness World Records, Largest beaked whale , Data odczytu: 2026.10.15

25 Na Północnym Atlantyku żyją 384 wieloryby biskajskie

Według NOAA na początku 2024 r. żyły 384 wieloryby biskajskie północnoatlantyckie (z dokładnością $+10/-9$). Samice zdolnych do rozrodu jest tylko ok. 70. Gatunek jest w USA chroniony jako zagrożony od 1970 r., a spadek liczby narodzin wiąże się z trudnościami w zdobywaniu pożywienia.[7]

Źródło: NOAA Fisheries, North Atlantic Right Whale , Data odczytu: 2026.10.15

Pochodzenie wielorybów i ochrona

26 Przodkowie wielorybów żyli na lądzie 50 mln lat temu

Lądowi przodkowie wielorybów żyli mniej więcej 50 mln lat temu. Jednym z nich był Pakicetus, czworonożne zwierzę wielkości kozy, które żyło nad brzegami jezior i rzek na terenie dzisiejszego Pakistanu i Indii. Ambulocetus żył w estuariach ok. 50–48 mln lat temu. W ciągu 10 mln lat, od Pakicetusa do Dorudona, walenie w pełni przystosowały się do życia w wodzie.[24]

Źródło: Natural History Museum, When whales walked on four legs , Data odczytu: 2026.10.19

27 Kopalny wal Perucetus mógł ważyć do 340 ton

Perucetus colossus, wal żyjący 40–38 mln lat temu, mógł ważyć od 85 do 340 ton. Sam jego szkielet ważył według szacunków 5,3–7,6 tony. W dolinie Ica w Peru znaleziono 18 jego kości, w tym 13 kręgów i 4 żebra. Gatunek opisano w 2023 r. w czasopiśmie „Nature” jako kandydata na najcięższe zwierzę w historii Ziemi.[25]

Źródło: Natural History Museum, New fossil whale might have been world's heaviest ever animal , Data publikacji: 2023.08.02, Data odczytu: 2026.10.19

28 Moratorium na połowy wielorybów obowiązuje od sezonu 1985/1986

W 1982 r. Międzynarodowa Komisja Wielorybnicza (IWC) zdecydowała o wstrzymaniu komercyjnych połowów wszystkich gatunków wielorybów od sezonu 1985/1986. Norwegia złożyła formalny sprzeciw wobec tej decyzji. Członkowie IWC przystępują do Międzynarodowej konwencji o regulowaniu wielorybnictwa z 1946 r.[26][27]

Źródła: International Whaling Commission, Commercial Whaling , Data odczytu: 2026.10.15; International Whaling Commission, Members , Data odczytu: 2026.10.15

29 Japonia wystąpiła z IWC w 2019 r.

Japonia wystąpiła z Międzynarodowej Komisji Wielorybniczej w 2019 r. i w tym samym roku zaczęła komercyjne połowy wielorybów. Islandia wystąpiła z IWC w 1992 r., a wróciła w 2002 r. z zastrzeżeniem do moratorium. Norwegia i Islandia same ustalają limity połowów.[26]

Źródło: International Whaling Commission, Commercial Whaling , Data odczytu: 2026.10.15

30 Polska należy do IWC od 2009 r.

Polska przystąpiła do Międzynarodowej Komisji Wielorybniczej 17 kwietnia 2009 r. W tabeli członków IWC figuruje 89 państw, a każde z nich formalnie przystępuje do konwencji o regulowaniu wielorybnictwa. Przewodniczący i wiceprzewodniczący Komisji pełnią zwykle funkcje

przez 4 lata: najpierw 2 lata jako wiceprzewodniczący, a potem 2 lata jako przewodniczący.[27]

Źródło: International Whaling Commission, Members , Data odczytu: 2026.10.20

Walenie w Polsce i Bałtyku

31 Populację morświnów Bałtyku Właściwego oszacowano na 491 osobników

Liczebność morświnów z populacji Bałtyku Właściwego oszacowano na 491 osobników (przedział ufności 95%: 71–1105) w okresie od maja do października. Dane zebrano 8 państw na 298 stacjach nasłuchowych od maja 2011 r. do kwietnia 2013 r., rejestrując dźwięki echolokacji. Populacja jest uznawana przez IUCN i HELCOM za krytycznie zagrożoną.[28]

Źródło: Amundin M. i in., Estimating the abundance of the critically endangered Baltic Proper harbour porpoise (*Phocoena phocoena*) population using passive acoustic monitoring , Data publikacji: 2022.02.19, Data odczytu: 2026.10.15

32 Morświn dorasta do 180 cm

Morświn, wal żyjący w Bałtyku, dorasta do 180 cm i może ważyć 70 kg, więc należy do najmniejszych waleń świata. Średnio żyje 15 lat, a młode mierzą ok. 70–90 cm. Morświny wydają ultradźwięki o częstotliwości ok. 130 kHz i najlepiej słyszą dźwięki o częstotliwości 100–140 kHz.[29]

Źródło: Stacja Morska im. Prof. Krzysztofa Skóry IO UG, Ssaki Bałtyku (skrypt dla dzieci 7–9 lat) , Data odczytu: 2026.10.19

33 W latach 20. XX wieku w sieciach ginęło średnio 75 morświnów rocznie

W latach 20. i na początku lat 30. XX wieku przyłów morświnów wynosił średnio 75 osobników rocznie, głównie na Zatoce Gdańskiej. Wiele z nich ginęło w dryfujących sieciach usidlających, czyli pławicach, w których odnotowywano od kilkunastu do ponad 200 morświnów rocznie. W 2008 r. IUCN uznała bałtycką populację morświna za krytycznie zagrożoną.[30][29]

Źródła: Malinga M. i in., Metodyka monitoringu morświna (*Phocoena phocoena*), Państwowy Monitoring Środowiska, GIOŚ , Data odczytu: 2026.10.20; Stacja Morska im. Prof. Krzysztofa Skóry IO UG, Ssaki Bałtyku (skrypt dla dzieci 7–9 lat) , Data odczytu: 2026.10.20

34 Morświna chronią 4 polskie obszary Natura 2000

Morświn jest przedmiotem ochrony w 4 polskich obszarach Natura 2000: Zatoka Pucka i Półwysep Helski, Ostoja Słowińska, Ostoja na Zatoce Pomorskiej oraz Wolin i Uznam. W pilotażowym monitoringu z lat 2016–2018 detektory na Zatoce Pomorskiej rejestrowały morświny w 10 razy większej liczbie dni niż na Ławicy Stilo. W Polsce morświn jest pod ochroną ścisłą, a od 2015 r. obowiązuje program jego ochrony.[30]

Źródło: Malinga M. i in., Metodyka monitoringu morświna (*Phocoena phocoena*), Państwowy Monitoring Środowiska, GIOŚ , Data odczytu: 2026.10.19

35 Finwal ze Stegny ważył 23 tony

W 2015 r. na plaży w Steganie znaleziono martwego finwala (*Balaenoptera physalus*), młodego samca o masie ok. 23 ton i długości 17,2 m. Przy jego ciele przez całą noc pracowało ok. 30 osób. Ciało zbadali naukowcy ze Stacji Morskiej im. Prof. Krzysztofa Skóry Uniwersytetu Gdańskiego w Helu, a wystawę jego szkieletu otwarto tam 6 grudnia 2024 r.[31][32]

Źródła: Uniwersytet Gdański, The skeleton of a fin whale has lit up the Krzysztof Skóra Marine Station in Hel! Opening of the exhibition , Data publikacji: 2024.12.13, Data odczytu: 2026.10.20; National Geographic Polska, 23-tonowy finwal wyciągnięty z wody , Data publikacji: 2015.08.25, Data odczytu: 2026.10.20

36 Wal butlonosy z łaz był bardzo wychudzony

W połowie listopada 2013 r. na plaży koło Łaz w województwie zachodniopomorskim znaleziono martwego wala butlonosego. Według WWF miał prawie 5 m długości. Wal był bardzo chudy, a w jego jelitach znaleziono szczątki głowonogów, dlatego naukowcy ze Stacji Morskiej UG w Helu nie wykluczali, że przyczyną śmierci był głód.[33][34]

Źródła: RMF24, Głód mógł być powodem śmierci wieloryba z Łaz , Data publikacji: 2013.11.30, Data odczytu: 2026.10.20; GazetaPrawna.pl, Na plaży nad Bałtykiem znaleziono martwego wieloryba , Data publikacji: 2013.11.16, Data odczytu: 2026.10.20

Wieloryby w liczbach

Parametr | Wartość

Maksymalna długość płetwala błękitnego | ok. 33,5 m

Najcięższy zważony płetwal | 190 t

Masa serca płetwala | 199,5 kg

Najwolniejsze tętno płetwala | 2 uderzenia na minutę

Natężenie kliknięć kaszalota | do 236 dB

Masa mózgu kaszalota | ok. 9 kg

Najdłuższa udokumentowana migracja ssaka (pływacz szary) | 22 511 km

Najdłuższe zarejestrowane nurkowanie zyfii | 222 minuty

Wiek wala grenlandzkiego | ponad 200 lat

Morświny Bałtyku Właściwego (szacunek 2011–2013) | 491 (71–1105)

Źródła danych: NOAA Fisheries, Guinness World Records, Stanford University (Futurity), Biology Letters, Ecology and Evolution. Stan na 20 października 2026 r.

Mity i fakty o wielorybach

FAŁSZ

„Serce płetwala jest wielkości samochodu”

Zważone serce płetwala ważyło 199,5 kg i miało ok. 1,5 m, czyli było wyraźnie mniejsze, niż sugerowały popularne porównania do samochodu.[3]

Źródło: Guinness World Records, Largest heart , Data odczytu: 2026.10.15

FAŁSZ

„Najgłębiej nurkującym walem jest kaszalot”

Kaszaloty polują podczas nurkowań regularnie sięgających ok. 610 m, a zyfia zanurkowała na 2992 m, co w 2014 r. było nowym rekordem głębokości wśród ssaków.[6][17]

Źródła: NOAA Fisheries, Sperm Whale , Data odczytu: 2026.10.15; Schorr G.S. i in., First long-term behavioral records from Cuvier's beaked whales (Ziphius cavirostris) reveal record-breaking dives , Data publikacji: 2014.03.26, Data odczytu: 2026.10.15

FAŁSZ

„Wieloryby to wielkie ryby”

Wieloryby to ssaki spokrewnione z parzystokopytnymi; ich grupą siostrzaną są wymarłe raoellidy, które żyły w eocenie w Azji Południowej, np. *Indohyus*. [35]

Źródło: Thewissen J.G.M. i in., Whales originated from aquatic artiodactyls in the Eocene epoch of India , Data publikacji: 2007.12.20, Data odczytu: 2026.10.15

FAŁSZ

„W Bałtyku nie ma wielorybów”

W 2015 r. w Stegnie znaleziono 23-tonowego finwala, a w Bałtyku Właściwym żyje populacja małego wala, morświna, oszacowana w latach 2011–2013 na 491 osobników. [31][28]

Źródła: Uniwersytet Gdański, The skeleton of a fin whale has lit up the Krzysztof Skóra Marine Station in Hell! Opening of the exhibition , Data publikacji: 2024.12.13, Data odczytu: 2026.10.20; Amundin M. i in., Estimating the abundance of the critically endangered Baltic Proper harbour porpoise (*Phocoena phocoena*) population using passive acoustic monitoring , Data publikacji: 2022.02.19, Data odczytu: 2026.10.20

Źródła

1. NOAA Fisheries, Blue Whale. Adres: <https://www.fisheries.noaa.gov/species/blue-whale>. Data odczytu: 2026.10.15.
2. Guinness World Records, Largest mammal. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/largest-mammal>. Data odczytu: 2026.10.15.
3. Guinness World Records, Largest heart. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/largest-heart>. Data odczytu: 2026.10.15.
4. Futurity (Stanford University), Blue whale heart rate. Adres: <https://www.futurity.org/blue-whales-heart-rate-2220432/>. Data publikacji: 2019.11.26. Data odczytu: 2026.10.20.
5. Guinness World Records, The record-setting anatomy of the blue whale: a look inside the largest animal in the world. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/news/2019/2/record-setting-anatomy-of-the-blue-whale-a-look-inside-the-largest-animal>. Data publikacji: 2019.02.18. Data odczytu: 2026.10.20.
6. NOAA Fisheries, Sperm Whale. Adres: <https://www.fisheries.noaa.gov/species/sperm-whale>. Data odczytu: 2026.10.15.
7. NOAA Fisheries, North Atlantic Right Whale. Adres: <https://www.fisheries.noaa.gov/species/north-atlantic-right-whale>. Data odczytu: 2026.10.15.
8. Natural History Museum, Museum unveils Hope the blue whale skeleton. Adres: <https://www.nhm.ac.uk/discover/news/2017/july/museum-unveils-hope-the-blue-whale-skeleton.html>. Data odczytu: 2026.10.19.
9. Guinness World Records, Loudest animal sound. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/70669-loudest-animal-sound>. Data odczytu: 2026.10.19.
10. Guinness World Records, Heaviest brain. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/78089-heaviest-brain>. Data odczytu: 2026.10.19.
11. University of St Andrews, Drifting off to sleep. Adres: <https://news.st-andrews.ac.uk/archive/drifting-off-to-sleep/>. Data publikacji: 2008.02.20. Data odczytu: 2026.10.19.
12. Payne R.S., McVay S., Songs of humpback whales. Wydawca: Science. Wydanie: t. 173, nr 3997, 1971. Strony: 585–597. Adres: <https://doi.org/10.1126/science.173.3997.585>. Data publikacji: 1971.08.13. Data odczytu: 2026.10.15.

13. NOAA Fisheries, Humpback Whale. Adres: <https://www.fisheries.noaa.gov/species/humpback-whale>. Data odczytu: 2026.10.15.
14. Guinness World Records, Longest mammal migration. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/longest-mammal-migration>. Data odczytu: 2026.10.15.
15. The Pew Charitable Trusts, Despite Recovery, Humpback Whales in the South Atlantic Ocean Face Threats. Adres: <https://www.pew.org/en/research-and-analysis/articles/2019/10/16/despite-recovery-humpback-whales-in-the-south-atlantic-ocean-face-threats>. Data publikacji: 2019.10.16. Data odczytu: 2026.10.19.
16. Mate B.R. i in., Critically endangered western gray whales migrate to the eastern North Pacific. Wydawca: Biology Letters. Wydanie: t. 11, nr 4, 2015. Strony: 20150071. Adres: <https://doi.org/10.1098/rsbl.2015.0071>. Data publikacji: 2015.04.01. Data odczytu: 2026.10.15.
17. Schorr G.S. i in., First long-term behavioral records from Cuvier's beaked whales (*Ziphius cavirostris*) reveal record-breaking dives. Wydawca: PLoS ONE. Wydanie: t. 9, nr 3, 2014. Strony: e92633. Adres: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0092633>. Data publikacji: 2014.03.26. Data odczytu: 2026.10.15.
18. Guinness World Records, Longest dive by a mammal. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/341455-longest-dive-by-a-mammal>. Data odczytu: 2026.10.19.
19. NOAA Fisheries, Bowhead Whale. Adres: <https://www.fisheries.noaa.gov/species/bowhead-whale>. Data odczytu: 2026.10.15.
20. Guinness World Records, Longest-lived whale. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/461724-longest-lived-whale>. Data odczytu: 2026.10.15.
21. Guinness World Records, Smallest whale. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/463221-smallest-whale>. Data odczytu: 2026.10.15.
22. Guinness World Records, Smallest baleen whale. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/112282-smallest-baleen-whale>. Data odczytu: 2026.10.15.
23. Guinness World Records, Largest beaked whale. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/449706-largest-beaked-whale>. Data odczytu: 2026.10.15.
24. Natural History Museum, When whales walked on four legs. Adres: <https://www.nhm.ac.uk/discover/when-whales-walked-on-four-legs.html>. Data odczytu: 2026.10.19.
25. Natural History Museum, New fossil whale might have been world's heaviest ever animal. Adres: <https://www.nhm.ac.uk/discover/news/2023/august/new-fossil-whale-might-have-been-worlds-heaviest-ever-animal.html>. Data publikacji: 2023.08.02. Data odczytu: 2026.10.19.
26. International Whaling Commission, Commercial Whaling. Adres: <https://iwc.int/management-and-conservation/whaling/commercial>. Data odczytu: 2026.10.15.
27. International Whaling Commission, Members. Adres: <https://iwc.int/commission/members>. Data odczytu: 2026.10.15.
28. Amundin M. i in., Estimating the abundance of the critically endangered Baltic Proper harbour porpoise (*Phocoena phocoena*) population using passive acoustic monitoring. Wydawca: Ecology and Evolution. Wydanie: t. 12, nr 2, 2022. Strony: e8554. Adres: <https://doi.org/10.1002/ece3.8554>. Data publikacji: 2022.02.19. Data odczytu: 2026.10.15.
29. Stacja Morska im. Prof. Krzysztofa Skóry IO UG, Ssaki Bałtyku (skrypt dla dzieci 7–9 lat). Adres: <https://hel.ug.edu.pl/wp-content/uploads/2022/02/skrypt-ssaki-Baltyku-7-9-lat.pdf>. Data odczytu: 2026.10.19.
30. Malinga M. i in., Metodyka monitoringu morświna (*Phocoena phocoena*), Państwowy Monitoring Środowiska, GIOŚ. Adres: https://morskiesiedliska.gios.gov.pl/images/1351_Morswin_OST.pdf. Data odczytu: 2026.10.20.
31. Uniwersytet Gdański, The skeleton of a fin whale has lit up the Krzysztof Skóra Marine Station in Hel! Opening of the exhibition. Adres: <https://www.ug.edu.pl/news/en/node/7879>. Data publikacji: 2024.12.13. Data odczytu: 2026.10.20.
32. National Geographic Polska, 23-tonowy finwał wyciągnięty z wody. Adres: <https://www.national-geographic.pl/przyroda/23-tonowy-finwal-wyciagniete-z-wody/>. Data publikacji: 2015.08.25. Data odczytu: 2026.10.20.
33. RMF24, Głód mógł być powodem śmierci wieloryba z Łaz. Adres:

<https://www.rmfm24.pl/fakty/nauka/news-glod-mogl-by-powodem-smierci-wieloryba-z-lazow,nld,1066547>. Data publikacji: 2013.11.30. Data odczytu: 2026.10.20.

34. GazetaPrawna.pl, Na plaży nad Bałtykiem znaleziono martwego wieloryba. Adres:

<https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/artykuly/746291,na-plazy-nad-baltykiem-znaleziono-martwego-wieloryba.html>. Data publikacji: 2013.11.16. Data odczytu: 2026.10.20.

35. Thewissen J.G.M. i in., Whales originated from aquatic artiodactyls in the Eocene epoch of India. Wydawca: Nature.

Wydanie: t. 450, nr 7173, 2007. Strony: 1190–1194. Adres: <https://doi.org/10.1038/nature06343>. Data publikacji: 2007.12.20. Data odczytu: 2026.10.15.